

Ateliere tematice regionale

Prima serie

PROIECT: „Platforma Națională de Bune Practici pentru Romi”

JUST/2015/RDIS/AG/NRP2/8727

Raportul facilitatorilor

Ilie Dincă

Mădălin Morteau

Proiectul este finanțat prin Programul Drepturi, Egalitate și Cetățenie 2014-2020 al Uniunii Europene, prin Contractul cu nr. 8727 – Platforma Națională de Bune Practici pentru Romi – JUST/2015/RDIS/AG/NRP2. Acest document reflectă numai punctul de vedere al autorului și Comisia Europeană nu este responsabilă pentru eventuala utilizare a informațiilor pe care le conține.

Ateliere tematice regionale

Prima serie

PROIECT: „Platforma Națională de Bune Practici pentru Romi”

JUST/2015/RDIS/AG/NRP2/8727

Raportul facilitatorilor

Cuprins:

Capitol	Pagina
I. Introducere	3
II. Metodologia de desfășurare a atelierelor regionale	4
III. Probleme identificate în cadrul atelierelor.....	5
III.1. Domeniul sănătății.....	5
III.2. Domeniul educației.....	5
III.3. Domeniul ocupării.....	5
III.4. Domeniul locuirii	6
IV. Aspecte transversale dezbătute în cadrul primei serii de ateliere regionale	6
V. Elementele preliminare pentru raportul de bune practice.....	7
VI. Rolul facilitatorilor pe parcursul primei serii de ateliere regionale.....	8
VII. Analiza formularelor de evaluare a participanților.....	9
VIII. Concluziile primei serii de ateliere regionale și recomandări de îmbunătățire pentru cea de-a doua serie.....	10

Proiectul este finanțat prin Programul Drepturi, Egalitate și Cetățenie 2014-2020 al Uniunii Europene, prin Contractul cu nr. 8727 – Platforma Națională de Bune Practici pentru Romi – JUST/2015/RDIS/AG/NRP2. Acest document reflectă numai punctul de vedere al autorului și Comisia Europeană nu este responsabilă pentru eventuala utilizare a informațiilor pe care le conține.

I. Introducere

În perioada 22 iulie - 12 august 2020, Punctul Național de Contact pentru Romi din cadrul Ministerului Fondurilor Europene a implementat 8 ateliere regionale, parte a primei serii de ateliere derulate în cadrul proiectului „Platforma Națională de Bune Practici pentru Romi”.

Seria de ateliere a reprezentat o forma de consultare a persoanelor interesate, cu privire la subiecte sau tematici de interes pentru comunitățile locale cu romi din cele 8 regiuni de dezvoltare a României după cum urmează:

1. la București – pentru regiunea de dezvoltare București – Ilfov;
2. la Târgoviște – pentru regiunea de dezvoltare Sud-Muntenia;
3. la Brăila – pentru regiunea de dezvoltare Sud-Est;
4. la Craiova – pentru regiunea de dezvoltare Sud-Vest Oltenia;
5. la Cluj-Napoca – pentru regiunea de dezvoltare Nord-Vest;
6. la Alba Iulia – pentru regiunea de dezvoltare Centru;
7. la Piatra Neamț - pentru regiunea de dezvoltare Nord – Vest;
8. la Timișoara – pentru regiunea de dezvoltare Vest.

Din perspectiva reprezentativității în cadrul fiecărui atelier regional s-a urmărit, în special, ca participanții să provină din medii diferite de acțiune, cu expertiza concretă de la nivelul comunităților, actori care cunosc în detaliu problemele de la „firul ierbii” ale comunităților locale. Astfel, dintre aceștia au făcut parte, fie lideri formali sau informali ai comunităților cu romi, fie resursă umană roma angajată în cadrul autorităților locale sau județene, cum ar fi: mediatori școlari, mediatori sanitari, experți locali pentru romi în primării, consilieri locali ai romilor, experți în cadrul instituțiilor prefecturilor etc.

De asemenea, s-au regăsit participanți din zona sectorului neguvernamental, care au asigurat o arie mai largă a abordării problemelor comunităților locale în domeniile de intervenție considerate a fi prioritare pentru romi, cu buna expertiza în implementarea de programe destinate îmbunătățirii situației romilor, actori care au dezvoltat, în majoritatea cazurilor, practici pozitive în zonele locale/județene deservite și alături de care s-a reușit structurarea problemelor comunităților într-un mod mai nuanțat.

Un element cheie, din perspectiva reprezentativității instituționale, l-a constituit participarea unor primari, conducători ai unor Unități Administrativ-Teritoriale cu pondere semnificativă de romi. S-a urmărit ca aceștia să joace un rol strategic în cadrul atelierelor, fiind persoanele care cunosc bine implementarea regulilor instituționale ale administrației publice locale, dar și care au implementat programe de dezvoltare, inclusiv strategice, în domeniile prioritare pentru îmbunătățirea situației romilor, creând precedente ce pot fi multiplicat în alte zone de dezvoltare ale țării (de exemplu: primarul comunei Sânpaul, județul Mureș, cu dezvoltarea parcului industrial, crearea locurilor de muncă și reducerea semnificativă a dosarelor solicitanților de ajutor social; primarul comunei Coșula, județul Botoșani, prin dezvoltarea antreprenoriatului local, printre care beneficiari sunt și cetățeni de etnie roma).

Astfel, pe parcursul implementării celor 8 ateliere regionale, 97 de persoane au provenit din rândul administrațiilor locale sau al instituțiilor publice, distribuiți în funcție de nivelul de reprezentare astfel: 67 de persoane de la nivel local; 22 de persoane reprezentând nivelul

județean/regional și o persoană reprezentând o instituție centrală a statului, respectiv Ministerul Educației și Cercetării.

De asemenea, un număr de 46 de persoane, participante la atelierele regionale, au făcut parte din rândul organizațiilor nonguvernamentale, cu expertiza în implementarea de programe adresate comunităților locale cu romi, iar un număr de 5 participanți au reprezentat în mod direct comunități cu romi, fiind lideri formali sau informali ale acestora.

Prima serie de ateliere regionale a avut rolul strategic de a asigura facilitarea comunicării și colaborării dintre reprezentanții societății civile, reprezentanții autorităților locale sau regionale și membrii comunităților de romi, astfel încât, prin dezvoltarea colaborării și dialogului dintre aceștia, să poată formula probleme reale cu care se confruntă comunitățile locale cu romi din zonele de proveniența ale participanților. Pe de altă parte s-a urmărit fundamentarea unei serii de măsuri coerente de acțiune, bazate pe nevoile și aspirațiile comunităților locale cu romi, în context local, regional, național și european.

La fiecare atelier regional au participat un număr de maximum 20 de persoane, cu respectarea strictă a normelor legale impuse în contextul pandemiei de COVID 19, respectiv: triaj epidemiologic, distanțare fizică conform prevederilor normative, asigurarea permanentă de dezinfectanți, precum și, după caz, măști etc.

II. Metodologia de desfășurare a atelierelor regionale

Toate cele opt ateliere regionale s-au derulat având la bază metoda spațiului deschis (din engleză Open Space Technology), în conformitate cu prevederile suportului de facilitare. Metoda a fost potrivită pentru creșterea gradului de motivare a participanților, precum și pentru creșterea ratei de succes ale atelierelor. Astfel, prin intermediul acestei metode, s-a realizat analiza nevoilor comunităților locale cu romi. De asemenea, prin intermediul acestei metode, s-a facilitat consultarea cu părțile interesate, colaborarea și învățarea despre probleme și perspective ale participanților, stabilirea unor direcții care ar putea deveni strategice, dar și depășirea barierelor de comunicare.

La fiecare atelier participanții au avut un rol activ, fiind, pe de o parte, creat un nivel ridicat de angajament în rândul acestora, iar pe de altă parte, rezultând o înțelegere mult mai profundă a problemelor comunităților cu romi, respectiv a ideilor ce trebuie întreprinse pentru incluziunea socială a comunităților locale.

Astfel, pe parcursul fiecărui atelier regional participanții au fost încurajați de către facilitatori să discute în mod deschis despre experiențele lor profesionale, atât pozitive, cât și negative, din care se pot trage concluzii benefice pentru implementarea diferitelor proiecte sau politici publice la nivel local. De asemenea, facilitatorii au condus discuțiile astfel încât participanții să discute despre problemele structurale cu care se confruntă comunitățile de romi în care lucrează.

Întâlnirile nu au avut o agenda definită inițial de către organizatori. S-a respectat doar șablonul desfășurătorului unei atelier (consecutivitatea activităților), care se regăsește în suportul de facilitare. Astfel, agenda fiecărui atelier s-a cristalizat pe parcursul activităților propriu-zise, pornind de la opiniile și problemele identificate de către participanți cu ajutorul facilitatorilor. Pe baza agendei construită de către participanți, aceștia au înțeles în mod clar sarcinile ce trebuie îndeplinite pe parcursul desfășurării atelierului, dar și între acestea și cea

de-a doua serie de ateliere.

De asemenea, la începutul fiecărui atelier, a fost prezentată succint platforma on-line dezvoltată în cadrul proiectului, a modului de utilizare a acesteia, a necesității comunicării active între participanți prin intermediul platformei, prezentării diferitelor practici pozitive ce pot fi multiplicare/adaptate în alte comunități, dar și a practicilor cu impact negativ, ca punct de legătură între participanți, dar și între experții proiectului și aceștia.

III. Probleme identificate în cadrul atelierelor

Pe parcursul celor 8 ateliere regionale, participanții au identificat probleme în domeniile strategice de incluziune a minorității romilor din România, respectiv în domeniile accesului la educație, la sănătate, ocuparea forței de muncă și locuire.

Problemele identificate sunt, în general, similare de la o regiune la alta, cu mici diferențe între regiunile de sud și nord - est și cele de centru sau nord-vest și se axează pe reducerea decalajelor între romi și restul populației în materie de educație, ocupare a forței de muncă, în ceea ce privește sănătatea, precum și în domeniul accesului la locuințe și utilități publice.

III.1. În **domeniul sănătății**, din perspectiva participanților la cele opt ateliere regionale, au fost dezbătute un număr de 8 probleme/subiecte cu care încă se confruntă comunitățile locale cu romi, acestea având în vedere:

- existența unor persoane care încă nu sunt înscrise pe listele medicilor de familie;
- existența unor bariere în accesarea serviciilor de sănătate cauzate, în special, de lipsa de încredere în sistemul medical;
- lipsa unei relații de încredere între membrii comunităților locale cu romi și medicii de familie;
- lipsa unor programe subvenționate/finanțate pentru romi (de ex. efectuarea de analize medicale, testări de specialitate) care să conducă la îmbunătățirea stării de sănătate și/sau prevenirea îmbolnăvirilor în rândul romilor;
- problematica discriminării în accesarea serviciilor medicale de urgență;
- apariția frecventă a focarelor de îmbolnăvire în zonele urbane marginalizate;
- lipsa unei planificări familiale adecvate care conduce adesea la nașteri de către mame minore;
- lipsa unor programe de educație pentru sănătate.

III.2. În **domeniul educației**, au fost evidențiate în special un număr de 8 probleme/subiecte, care conduc la o educație deficitară a elevilor romi, respectiv:

- problemele legate de segregarea școlară a elevilor romi;
- încadrarea abuzivă a acestora în categoria elevilor cu Cerințe Educaționale Speciale (CES);
- absentism și abandon școlar (cauzat de sărăcie și inclusiv de plecarea copiilor, alături de părinți, în străinătate);
- rata redusă de promovabilitate la examenele de capacitate și bacalaureat (inclusiv datorat “fenomenului Brăila”);
- existența analfabetismului funcțional în rândul elevilor romi;
- lipsa în anumite școli a cadrelor didactice calificate (dezinteresul cadrelor didactice în

Proiectul este finanțat prin Programul Drepturi, Egalitate și Cetățenie 2014-2020 al Uniunii Europene, prin Contractul cu nr. 8727 – Platforma Națională de Bune Practici pentru Romi – JUST/2015/RDIS/AG/NRP2. Acest document reflectă numai punctul de vedere al autorului și Comisia Europeană nu este responsabilă pentru eventuala utilizare a informațiilor pe care le conține.

- procesul educațional – și în cazul claselor mixte);
- părăsirea timpurie a școlii, cu precădere de către fete, datorită mariajelor timpurii;
- acces limitat la educație datorat infrastructurii urbane precare.

III.3. În **domeniul ocupării**, participanții au pus în discuție un număr de 6 teme/probleme care generează, pe de o parte, instabilitate financiară, iar pe de alta parte, lipsa unor venituri stabile care să mențină comunitățile într-o stare de siguranță financiară. În special, au fost evidențiate aspecte precum:

- lipsa calificărilor în meserii căutate pe piața forței de muncă, problemă cauzată, în special, de lipsa studiilor sau nivelul scăzut al acestora;
- discriminarea existentă în domeniul angajării romilor (inclusiv plata inegală pentru munca egală pe criteriul etnic);
- preferința romilor pentru muncile sezoniere sau ocazionale, care generează instabilitate financiară;
- lipsa unor programe adecvate de certificare a competențelor dobândite în mod informal;
- lipsa unui program/măsuri afirmative în domeniul antreprenoriatului pentru romi.

III.4. În ceea ce privește **domeniul locuirii romilor**, problemele identificate de participanți pe parcursul implementării celor opt ateliere regionale au fost în număr de 7, probleme care se regăsesc în majoritatea comunităților de romi, iar acestea fac referire, în special, la:

- segregarea rezidențială a comunităților cu romi;
- lipsa documentelor de proprietate pe imobilele în care aceștia locuiesc;
- existența unor locuințe supraaglomerate și insalubre;
- existența unor construcții ridicate ilegal (de ex: pe terenuri aflate în extravilanul localităților, sub liniile de înaltă tensiune, sau fără autorizație de construire);
- lipsa infrastructurii de bază (cum ar fi: alimentare cu apă, canalizare, energie electrică etc);
- lipsa unui fond adecvat de locuințe sociale, precum și a unor criterii de acordare a acestora care dezavantajează solicitanții romi comparativ cu populația majoritară sau alte minorități.

IV. Aspecte transversale dezbătute în cadrul primei serii de ateliere regionale

Sub aspectul problemelor transversale, în cadrul primei serii de ateliere participanții au pus în discuție, în principal, eficiența funcționării mecanismelor instituționale, discriminarea și slaba capacitate a furnizorilor de servicii publice pentru romi. De asemenea, a fost evidențiată și necesitatea implementării unor proiecte/programe integrate ce cuprind cele patru domenii principale de incluziune a comunităților de romi. Aceste aspecte s-au regăsit la nivelul fiecărui atelier organizat în cadrul primei serii.

În ceea ce privește funcționarea mecanismelor instituționale, participanții la ateliere au subliniat faptul că eficiența acestora reprezintă o condiție prealabilă a eliminării disparităților legate de furnizarea serviciilor publice. Un aspect comun identificat de către participanții la ateliere, în toate domeniile de intervenție, îl constituie lipsa coordonării, capacității și a

resurselor în cadrul instituțiilor responsabile cu implementarea politicilor, practicilor și acțiunilor legate de incluziunea romilor.

Cât privește discriminarea, participanții la ateliere au subliniat faptul că acest aspect transversal ar trebui abordat la nivelul tuturor celor patru domenii strategice de intervenție (educație, ocupare, locuire, sănătate) dar, în special, în domeniile furnizării serviciilor, cu atât mai mult cu cât discriminarea reprezintă un factor cheie al excluziunii romilor.

Discriminarea creează prejucii atât sub aspect al respectării demnității umane, cât și în ceea ce privește reducerea oportunităților și aspirațiilor romilor în raport cu cetățenii majoritari sau cei din alte minorități. Astfel, discriminarea trebuie să fie, din perspectiva participanților la ateliere, combătută prin eliminarea factorilor care o generează, precum stereotipurile și prejudecățile la adresa membrilor comunităților cu romi, dar și prin identificarea unor inițiative de politici publice care să contribuie la reducerea sau eliminarea practicilor discriminatorii față de romi, cu atât mai mult cu cât încă din anul 2000 România are un cadru juridic specific pentru prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare¹.

În ceea ce privește proiectele/programele integrate, în cadrul discuțiilor s-a specificat faptul că trebuie avută în vedere o înlănțuire cauzală longitudinală, cum ar fi:

- nu poți avea o pregătire profesională bună, dacă nu ai o educație corespunzătoare;
- dacă nu ai educație corespunzătoare, nu poți avea un loc de muncă stabil;
- dacă nu ai un loc de muncă, nu poți trimite la școală copii cu îmbrăcăminte bună și cu un pachetel de mâncare, nu poți plăti utilitățile casei;
- dacă nu ai o sănătate bună, nu poți performa în celelalte domenii, precum și în cea ce privește îmbunătățirea stimei de sine.

În subsidiar, un alt aspect semnalat de către participanții la ateliere, l-a constituit necesitatea abordării transversale/multi-sectoriale în soluționarea provocărilor legate de *sănătatea romilor*, aspect crucial pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale acestora. Astfel, îmbunătățirea indicatorilor de sănătate în rândul comunităților locale cu romi, necesită abordarea unor măsuri de politici sectoriale, precum educație și locuire, completate de reforme mai largi în sistemul de sănătate. Starea de sănătate a familiilor rome s-ar îmbunătăți dacă barierele financiare ar fi eliminate atât în ceea ce privește o nutriție sănătoasă, cât și în ceea ce privește accesul la servicii de sănătate preventive și curative.

V. Elementele preliminare pentru raportul de bune practici

Pe parcursul implementării celor 8 ateliere regionale, sub îndrumarea directă a facilitatorilor, participanții au evidențiat inițiative implementate, ori în curs de implementare, ce ar putea constitui elemente preliminare pentru raportul de bune practici ce trebuie realizat în cadrul proiectului, și care, pornind de la acestea, ar putea sprijini, la un moment dat, fundamentarea noului cadru strategic în domeniul incluziunii romilor din România.

¹ A se vedea în acest sens OG 137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată; de asemenea, Directiva Consiliului Uniunii Europene nr. 43/2000, privind implementarea principiului tratamentului egal între persoane, indiferent de originea etnică sau rasială (Directiva rasială – n.a.); idem Directiva Consiliului nr 78/2000, privind stabilirea cadrului general în materie de angajare și profesie;

Astfel participanții au evidențiat pe parcursul atelierelor următoarele inițiative de bune practici, după cum urmează:

- Existența unui program implementat de Asociația Nevo Parudimos, Reșița, județul Caras Severin, care presupune cumpărarea de apartamente cu titlu de locuințe sociale (3 apartamente cumpărate până în prezent) acordate gratuit pentru o perioadă de doi ani unor familii vulnerabile, timp în care asociația lucrează cu familiile respective pe diferite paliere de intervenție (calificări, sănătate, educație, mediere pe piața forței de muncă, educație financiară etc.), astfel încât după acești doi ani familiile beneficiare să devină independente;
- Existența unui parteneriat între Asociația Nevo Parudimos – Reșița și Autoritatea Națională de Calificări, pentru echivalarea competențelor dobândite de romi în mod informal și eliberarea diplomelor de calificare;
- Întreprindere socială înființată de Asociația Nevo Parudimos – Reșița, în parteneriat cu Primăria Reșița, prin intermediul căreia, alături de voluntari străini și de membri ai comunităților de romi, sunt renovate diferite obiective de interes public din oraș, cu mesajul ca “romii nu doar cer, ci și oferă”;
- Dezvoltarea de către organizația Blythswood Banat a unor programe educaționale de susținere a elevilor romi, inclusiv pentru efectuarea temelor, sprijin rechizite școlare și masa, în localitatea Jimbolia, județul Timiș;
- Centrul Caraiman – București, existența unui program de înscriere gratuită a pacienților pe lista medicului de familie, fără ca aceștia să dețină documente de venit;
- Implementarea unui program de către Direcția de Asistență Socială Sector 2 București, prin intermediul căruia se asigură ajutor financiar pentru plata chiriei, în special femeilor/mamelor abuzate și familiilor vulnerabile (majoritatea romi);
- Liceul “Dorin Pavel” – Alba Iulia, județul Alba, rata promovabilitate elevi romi, examen capacitate 100%;
- Lipsa șomajului în comuna Sânpaul, județul Mureș, datorită dezvoltării parcului industrial al Unității Administrativ Teritoriale care asigură locuri de muncă pentru toți cetățenii comunei (la nivelul primăriei există un număr de doar 40 de dosare de ajutor social);
- Realizarea de către Primăria Sânpaul, județul Mureș, a actelor de proprietate pentru locuințele romilor din comună.
- Concesionarea terenurilor pentru romi – 80 lei/an - de către Primăria Viziru, jud Brăila;
- Acordarea terenurilor pentru tinerii căsătoriți (Legea 15)

De asemenea participanții au evidențiat pe parcursul atelierelor următoarele inițiative negative:

- Concesionarea terenurilor de către Primăria Brăila (HCL) pe criterii discriminatorii – garanție bancară.

VI. Rolul facilitatorilor pe parcursul primei serii de ateliere regionale

Pe parcursul implementării celor opt ateliere regionale facilitatorii au avut un rol esențial în ceea ce privește animarea discuțiilor și a cooperării între participanți, ținând cont că aceștia veneau din medii diferite, cum ar fi instituții publice, organizații neguvernamentale ori din rândul comunităților locale, ca lideri formali și informali.

Proiectul este finanțat prin Programul Drepturi, Egalitate și Cetățenie 2014-2020 al Uniunii Europene, prin Contractul cu nr. 8727 – Platforma Națională de Bune Practici pentru Romi – JUST/2015/RDIS/AG/NRP2. Acest document reflectă numai punctul de vedere al autorului și Comisia Europeană nu este responsabilă pentru eventuala utilizare a informațiilor pe care le conține.

Încă din prima parte a atelierelor, având în vedere și metoda utilizării spațiului deschis, facilitatorii au încercat identificarea unor persoane resursă, cu ajutorul cărora să poată construi pe parcursul atelierelor, dar să și expună probleme ale comunităților de romi cât mai aproape de realitate.

Astfel, aceștia și-au adus contribuția la împuternicirea participanților de a identifica nevoile și problemele comunităților locale cu romi, au oferit modele eficiente de intervenție pentru fiecare domeniu considerat a fi strategic în procesul de incluziune a romilor, care să vină în sprijinul fundamentării politicilor de incluziune socială a romilor pentru perioada de programare 2021-2027.

Pe parcursul celor opt ateliere, facilitatorii au identificat, acolo unde a fost posibil, elemente de bună practică implementate de diferiți actori locali. Pe baza documentelor disponibile, acestea ar putea constitui cazuri relevante pentru a putea fi dezvoltate/transferate la nivelul altor comunități locale, acolo unde nu există expertiză, sau să se implementeze intervenții structurate în domeniile respective.

Nu în ultimul rând, facilitatorii au definit și repartizat participanților la ateliere sarcini care să conducă la conceperea și fundamentarea unor studii de caz, necesare, în special intervenției în cadrul celei de-a doua serii de ateliere regionale.

Între cele două serii de ateliere, facilitatorii vor continua monitorizarea în vederea îndeplinirii sarcinilor de către participanții la ateliere, dar și de a anima cooperarea între aceștia prin intermediul platformei on-line de comunicare.

VII. Analiza formularelor de evaluare a participanților

Formularul de evaluare a participanților la ateliere a cuprins două părți, respectiv o parte cu privire la: modalitatea în care obiectivele atelierelor au fost atinse; calitatea procesului desfășurării atelierului; și relevanța pe care temele sesiunilor au avut-o în cadrul atelierelor. Ce-a de-a doua parte a formularului de evaluare a cuprins aspecte de conținut a acestora din partea participanților, respectiv: ce conținuturi ar dori să mai fie cuprinse într-un astfel de atelier; aspecte din cadrul atelierelor cărora participanților le-au plăcut, precum și aspecte ce ar mai trebui îmbunătățite pentru viitor.

Prima parte a chestionarului a cuprins note pe o scala de la 1 la 5, nota 5 reprezentând nota maximă acordată de participanți. După analiza atentă a chestionarelor, sub acest aspect, notele acordate, în general, în cele mai multe evaluări au fost notate cu punctaj maximal.

A doua parte a formularului de evaluare a cuprins aspecte de conținut evidențiate de către participanți, indicând și alte subiecte de interes comun într-un astfel de atelier, aspectele pozitive precum și aspectele ce ar trebui îmbunătățite pe viitor în cadrul acestor ateliere.

Referitor la cea de-a doua parte a formularului, participanții au apreciat, în general, calitatea subiectelor discutate, ca reprezentând zone de interes ale acestora, aspectele integrate ale problemelor puse în discuție, încurajarea de către facilitatori ca participanții să propună teme specifice de discuție în domeniul incluziunii romilor. De asemenea, aceștia au apreciat comunicarea deschisă atât între echipa de management a proiectului și participanți, cât și între participanții însăși și nu în ultimul rând faptul că subiectele discutate în cadrul atelierelor îi ajută în munca acestora întreprinsă la nivel local și/sau județean.

Sub aspect al necesității de a îmbunătăți calitatea celei de a doua serie de ateliere, unii dintre participanți au precizat că timpul de derulare a fost destul de scurt, fiind necesar, în opinia acestora, un timp mai lung pentru discuții. De asemenea, s-a mai sugerat abordarea problematicii de gen în cadrul atelierelor, dar și furnizarea în prealabil către participanți a informațiilor de documentare.

VIII. Concluziile primei serii de ateliere regionale si recomandări de îmbunătățire cea de-a doua serie

Prima serie de ateliere regionale a constituit o provocare pentru întreaga echipa de implementare a proiectului, având în vedere ca urma să fie puse în discuție probleme sensibile care afectează comunitățile cu romi, într-un context cu participanți provenind din diferite medii de lucru și cu expertiză diferită în implementarea de acțiuni care să conducă la îmbunătățirea situației romilor din România. Cu toate acestea, întreaga echipă a proiectului a reușit, prin intermediul acțiunilor concertate întreprinse în timpul atelierelor regionale, identificarea unor probleme și a unor soluții preliminare, care au venit de la “firul ierbii”, probleme reale, care pot îmbrăca la un moment dat forma unor analize de nevoi pe baza cărora să fie construite viitoarele politici pentru romi.

Pentru seria a doua de ateliere regionale, ar trebui îmbunătățite studiile de caz ce urmează a fi realizate de participanți, astfel încât, prin intermediul acestora, să existe un punct de plecare în fundamentarea politicilor publice pentru romi.

De asemenea, intensificarea utilizării platformei de bune practici pentru romi, ar trebui realizată atât între cele două serii de ateliere, dar, în special, pe parcursul celei de a doua serii de ateliere. Aceasta ar putea furniza informații esențiale pentru proiect, dar va constitui și o modalitate de sustenabilitate a acestuia.

Nu în ultimul rând, se recomandă alocarea de sprijin în vederea îmbunătățirii mecanismelor de implementare și, în special, a problemelor transversale identificate pe parcursul primei serii de ateliere.

